

ŠIAULIŲ TERITORINĖ LIGONIŲ KASA

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO TARPVALSTYBINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMO SRITYJE APRAŠYMAS

Šiaulių teritorinės ligonių kasos
direktoriaus pavaduotojai,
laikiniai vykdančiai direktoriaus funkcijas
Daliai Miniauskienei

2020 m. rugsėjo 25 d. Nr. VL-1272

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ ir siekiant nustatyti Šiaulių teritorinės ligonių kasos (toliau – TLK) veiklos sritis, kuriose galimai egzistuoja įstaigos veiklą veikiančios išoriniai ir (ar) vidiniai ir (ar) individualūs rizikos veiksniai, galintys sudaryti galimybes atsirasti korupcijai, TLK buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės (toliau – KPT) nustatymas.

Analizuota TLK tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo sritis, kuri pavesta VLK 2020-08-05 raštu Nr. 4K-5286 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo 2020 metais“.

Atsakingas už korupcijos prevenciją asmuo – Administravimo skyriaus vyriausiasis specialistas Dainius Miškinis (atsakingas už korupcijos prevencijos priežiūrą ir kontrolę, el. p. dainius.miskinis@vlk.lt, tel. (8 41) 520 865).

KPT nustatymą atliko darbo grupė, patvirtinta TLK direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. VE-199 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo“: pirmininkė Vaida Žiukienė, Administravimo skyriaus vyriausioji specialistė (vaida.ziukiene@vlk.lt, tel. (8 41) 520 865), darbo grupės narės Asta Markevičienė, Sutarčių skyriaus vyriausioji specialistė (el. p. asta.markeviciene@vlk.lt tel. (8 41) 521 354) ir Jovita Atkočaitienė, Kontrolės skyriaus vyriausioji specialistė (el. p. jovita.atkocaitiene@vlk.lt tel. (8 41) 521 356).

Analizuotas laikotarpis nuo 2019-07-01 iki 2020-07-31, pateikiant statistinius duomenis ir vertinant situaciją pagal šiuo laikotarpiu galiojusius teisės aktus, aktualius įsakymus, nuostatas ir pavedimus.

KPT nustatymo metodika:

1. Teisės aktų analizė ir antikorpucinis vertinimas, pildant Klausimyną korupcijos pasireiškimo tikimybei nustatyti Šiaulių teritorinės ligonių kasos tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo srityje“ (1 priedas, toliau – Klausimynas), sudarytą naudojantis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo klausimynu, patvirtintu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170, kuris yra šio aprašymo sudedamoji dalis;

2. Informacijos iš Šiaulių TLK tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo komisijos gavimas;

3. Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo procedūrų atitikties teisės aktų reikalavimams vertinimas, pasitelkus faktinius duomenis. Detali informacija apie atrinktus prašymus ir priimtus sprendimus pateikta Klausimyne faktinei veiklai įvertinti (2 priedas), kuris yra šio aprašymo sudedamoji dalis.

4. Išvados ir rekomendacijų aprašymas.

KPT nustatymas atliktas vertinant tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo procedūras pagal dešimt atrinktų asmenų prašymų/sprendimų laikotarpiu nuo 2019-07-01 iki 2020-07-31 (tikrinamu laikotarpiu iš viso buvo gauta 17 asmenų prašymų), vertinta pateiktų dokumentų atitiktis teisės aktams, vertinti Komisijos priimti sprendimai.

Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo tvarką reglamentuoja šie pagrindiniai išoriniai teisės aktai:

1. Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. V-957 „Dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas).

2. Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo komisijos darbo reglamentas, patvirtintas Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 1K-293 „Dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“ (toliau – Komisijos darbo reglamentas).

Atsakinėjant į klausimus siekta nustatyti, ar tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo sritis atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nustatytus kriterijus.

Tam, kad įvertinti, koks yra realus korupcijos rizikos laipsnis vertinamoje TLK veiklos srityje, buvo analizuojami teisės aktai, dokumentai, nurodyti Klausimyne faktinei veiklai įvertinti ir pildant Klausimyną.

Analizuojama sritis neatitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 1 punkto (*padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika*), 2 punkto (*pagrindinės funkcijos yra kontrolės ir priežiūros vykdymas*), 4 punkto (*veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu*) 6 punkto (*naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija*) ir 7 punkto (*anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų*) nuostatų.

Klausimyno pagalba nustatyta, kad nors kontrolės ar priežiūros vykdymas yra viena iš pagrindinių TLK funkcijų, tačiau nagrinėjama tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo veiklos sritis neatitinka šio kriterijaus.

Atsakant į Klausimyno 3 punkto klausimus ar atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti, nustatyta, kad TLK teisinio reglamentavimo iš esmės pakanka korupcijos pasireiškimo tikimybei maksimaliai sumažinti.

Nors analizuojant vertinamą sritį buvo padaryta išvada, kad TLK veikla tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo srityje nėra susijusi su leidimų, nuolaidų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, tačiau nagrinėjamoje srityje yra priimami sprendimai dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo ir kompensacijų dydžio, o tai gali būti glaudžiai susiję su veiklos sritimi, kuri priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybe. Pildant Klausimyno 4 punkto klausimus buvo vertinami teisės aktai, kurie reglamentuoja Komisijos sudarymo tvarką, principus, administracinės procedūros eigą, sprendimų priėmimo terminus, kontrolės vykdymą ir kt. Vertinant TLK veikla šioje srityje nustatyti galimi nežymūs trūkumai, aprašyti Klausimyno 4.1, 4.4, 4.7 papunkčiuose.

KPT nustatymo metu nustatyta, kad TLK sudaryta Komisija tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo srityje priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, todėl ši sritis formaliai priskirtina prie veiklos sričių, kurioje didelė korupcijos pasireiškimo tikimybe, todėl nustatant KPT, ypač buvo siekiama išanalizuoti teisės aktus, kuriais ši tikimybe maksimaliai sumažinama. Nustatytas galimas trūkumas, aprašytas Klausimyno 5.4. papunktyje, kuris paminėtas ir Klausimyno 4.1 papunktyje.

Analizuojant Aprašą ir kitų teisės aktų nuostatas, pastebėta, kad nėra reglamentuota apie Komisijos pareigą informuoti asmenis apie priimtą sprendimą kompensuoti tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidas ir kompensuojamą sumos dydį. Aprašo 19 punkte nurodyta, kad „VLK arba TLK atsakingasis darbuotojas per 3 darbo dienas nuo kompensuojamosios sumos pervedimo į apdraustoją

banko sąskaitą raštu apie tai informuoja ji (arba jo atstovą)“. Tokiu atveju, asmuo apie priimtą Komisijos sprendimą ir kompensacijos dydį sužino tik po lėšų pervedimo.

Atsižvelgiant į šias prielaidas, tikslinga siūlyti pakeisti Aprašą, reglamentuojant, kad su Komisijos sprendimu ir kompensacijos dydžiu asmuo turi būti supažindinamas po Komisijos sprendimo priėmimo. Reglamentuoti per kiek dienų turi būti surašytas Komisijos posėdžio protokolas.

Siekiant mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, komisijos narių šališkumą, rekomenduojama į Komisijos darbo reglamentą įrašyti nuostatas, reglamentuojančias Komisijos sudėties atnaujinimą.

Pildant Klausimą faktinei veiklai įvertinti, nustatyta, kad vadovaujantis Aprašo 9 punktu, visais vertintais atvejais apdraustieji (arba jų atstovai) TLK pateikė reikiamus dokumentus: raštišką prašymą kompensuoti tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidas, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ar jo kopiją, medicinos dokumentus ir finansinius dokumentus. Gauti prašymai suvesti į TLK prašymų kompensuoti tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidas apskaitos žurnalą. Komisija išnagrinėjo apdraustųjų (arba jų atstovų) pateiktus dokumentus ir priėmė sprendimus dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo ir kompensacijos dydžio nustatymo anksčiau nei per 30 darbo dienų. Komisija priėmė 9 teigiamus sprendimus ir 1 neigiamas sprendimą dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo. TLK komisijai, priėmus neigiamą sprendimą, TLK atsakingasis darbuotojas per 4 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos išsiuntė apdraustajam pranešimą apie atsisakymą kompensuoti jo išlaidas. Pranešime nurodytos atsisakymo priežastys ir šio sprendimo apskundimo tvarka. Komisijos priimtus sprendimus dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo TLK atsakingasis darbuotojas įrašė į TLK prašymų kompensuoti tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidas apskaitos žurnalą, nurodė kompensuojamų sumų dydžius. TLK kompensuojamas sumas į apdraustųjų prašymuose nurodytas banko sąskaitas pervedė anksčiau nei per 30 dienų nuo sprendimo kompensuoti apdraustojo išlaidas tarpvalstybinei sveikatos priežiūrai priėmimo dienos, išskyrus vieną atvejį, kai asmeniui pateikus antrą prašymą buvo perskaičiuota kompensuotinos paslaugos bazinė kaina (pritaikyta galiojanti teisės akto redakcija) ir pakeistas Komisijos sprendimas.

TLK pateikė VLK 2019 metų tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo ataskaitą 2020-01-09 (pagal Aprašo nuostatas, turi pateikti iki einamųjų metų sausio 15 dienos).

Procesai realiai vykdyti vadovaujantis minėtų teisės aktų nuostatomis.

Apibendrinimas:

Atlikus KPT nustatymą, galima konstatuoti, kad TLK tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo srityje teisės aktų nepriima. TLK direktoriaus įsakymu yra sudaroma tik Komisija, kuri nagrinėja asmenų pateiktus prašymus ir dokumentus dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros paslaugų kompensavimo ir nustato kompensacijos dydį. Komisija savo veikloje vadovaujasi Aprašu, Komisijos darbo reglamentu bei kitais teisės aktais, Vyriausybės nutarimais, Sveikatos apsaugos ministro įsakymais reglamentuojančiais sveikatos priežiūros paslaugų bazinių kainų nustatymą, TLK Kokybės vadybos sistemos proceso žemėlapiu.

Apraše ir Komisijos darbo reglamente yra reglamentuoti tarpvalstybinės sveikatos priežiūros paslaugų išlaidų kompensavimo principai, reikalavimai dokumentams, administracinės procedūros eiga, terminai, nustatyti rekomenduojami reikalavimai Komisijos sudėčiai.

Realiai korupcijos pasireiškimo tikimybė yra sumažinama teisės aktuose numatyta tvarka organizuojant ir įgyvendinant TLK veiklą bei sprendimų priėmimo, kontrolės procedūras.

KPT nustatymo metu pastebėti šie galimi trūkumai, dėl kurių gali atsirasti prielaidų korupcijos požymiams pasireikšti:

1. Nėra numatytas Komisijos narių atnaujinimas, o tai gali turėti įtakos Komisijos narių šališkumui. Siekiant mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, komisijos narių šališkumą, rekomenduotina į Komisijos darbo reglamentą įrašyti Komisijos sudėties atnaujinimą reglamentuojančias nuostatas.

2. Apraše nėra nustatyta pareiga Komisijai informuoti asmenis apie priimtą sprendimą ir kompensacijos dydžio nustatymą. Aprašo 19 punkte yra nurodyta, kad TLK atsakingas asmuo per 3 darbo dienas nuo kompensuojamosios sumos pervadimo į apdraustojų banko sąskaitą raštu apie tai informuoja jį. Siūlytina Apraše įrašyti nuostatas, įpareigojančias informuoti asmenį apie priimtą Komisijos sprendimą ir kompensacijos dydį po sprendimo priėmimo.

3. Pastebėtina, kad Aprašo 21-23 punktuose nurodyta, kad TLK iki einamųjų metų sausio 15 dienos pateikia VLK praėjusių kalendorinių metų tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo ataskaitą. VLK analizuoja tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo ataskaitas, ir remdamasi šių ataskaitų duomenimis, konsultuoja TLK dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo bei informaciją apie tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo sąlygas ir tvarką skelbia Nacionalinio kontaktinio centro interneto svetainėje. Siūlytina Apraše išsamiau reglamentuoti Komisijos sprendimų vykdymo kontrolės procedūras.

IŠVADA

TLK teisės aktai, būtini įstatymų ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, susijusių tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimu, įgyvendinimui, priimti, įvertinti, jog teisės aktuose iš esmės nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra pakankamai išsamiai reglamentuota teisės aktuose. Realiai vykdant funkcijas, laikomasi teisės aktų normų, esminių pažeidimų nenumatyta (išskyrus vieną atvejį, kai pranešimas apdraustajam apie atsisakymą kompensuoti tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidas buvo išsiųstas ne per 3 darbo dienas, kaip numato Aprašas, o per 4).

Nors nustatyta galimų trūkumų, iš esmės šis procesas vykdomas sklandžiai, rizikos veiksnių, kurių pagrindu būtų galima manyti, jog TLK tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo srityje yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nenumatyta.

REKOMENDACIJOS IR SIŪLYMAI

1. Siūlyti pakeisti Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. V-957 „Dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“:

1.1. nustatyti įpareigojimą Komisijai informuoti asmenį apie priimtą Komisijos sprendimą ir kompensacijos dydį per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo, išdėstant sprendimo motyvus, apskundimo tvarką;

1.2. išsamiau reglamentuoti Komisijos sprendimų vykdymo kontrolės procedūras.

2. Siūlyti pakeisti Tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo komisijos darbo reglamentą, patvirtintą Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 1K-293 „Dėl tarpvalstybinės sveikatos priežiūros išlaidų kompensavimo komisijos darbo reglamento patvirtinimo“:

2.1. įrašyti Komisijos sudėties atnaujinimą reglamentuojančias nuostatas;

2.2. nustatyti Komisijos posėdžio protokolo surašymo 3 darbo dienų terminą.

2.3. numatyti Komisijos sprendimų pakeitimo galimybę.

Darbo grupės pirmininkas

Vaida Žiukienė

Darbo grupės nariai

Asta Markevičienė

Jovita Atkočaitienė